

Onderwerp **Beheermaatregelen n.a.v. uitkomsten
inspectie essentaksterfte**

Steller **W.J. de Boer**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 89 08 Bijlage(n) -

Ons kenmerk

Datum 9-12-2020 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Sinds 2010 worden essen in ons land bedreigd door de essentaksterfte. Deze agressieve schimmelziekte verspreidt zich ook in Groningen in snel tempo onder de essen. De gevolgen zijn ernstig: de es sterft langzaam af en afgestorven takken kunnen uit de bomen vallen. Vooral in gebieden waar essen langs de kant van de weg staan, kan dit gevaar opleveren. In de zomer van 2018 hebben we, als één van de eerste gemeenten in Nederland, door specialistisch onderzoeksbureau Terra Nostra een nulmeting laten uitvoeren naar de essentaksterfte. Over de uitkomsten van deze nulmeting (eerste inspectie) en de herbeoordeling (tweede inspectie) hebben wij u op 17 oktober 2019 geïnformeerd (brief met kenmerk 319819-2019). Hieruit kwam naar voren dat we in 2019 396 essen moesten kappen. In de zomer van 2019 hebben we ons essenbestand opnieuw beoordeeld op aanwezigheid van de schimmelziekte waarna in mei 2020 een hercontrole van de te kappen essen is uitgevoerd. Via deze brief informeren wij u over de uitkomsten van de inspectie 2019-2020, de te nemen beheermaatregelen en over de herplantverplichting die wij zullen uitvoeren.

Uitkomsten inspectie 2019 en herbeoordeling 2020

Terra Nostra heeft in de zomer van 2019 de essen beoordeeld op aanwezigheid van de essentaksterfte. Hierbij zijn voor het eerst essen nabij schoolpleinen en essen in de voormalige gemeente Haren meegenomen. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van het Nationaal Protocol Essentaksterfte. Dit is een landelijke richtlijn waarmee de essentaksterfte uniform beoordeeld wordt op onder andere de mate van ontbladering, algehele conditie en diameter van afgestorven takken.

Alle geïnspecteerde essen staan op locaties met een hoog tot matig risico. Dit zijn bijvoorbeeld essen die langs een straat, fietspad of bij een winkelcentrum

staan. Hoe drukker de locatie, hoe hoger het risico dat de boom schade of letsel kan veroorzaken.

Van de 10.035 geïnspecteerde essen is bij 6.699 stuks (67%) aantasting met essentaksterfte vastgesteld. Tot op heden zijn er geen effectieve maatregelen voor de bestrijding dan wel beheersing van de essentaksterfte. In alle onderzochte gebieden binnen de gemeente werd aantasting aangetroffen.

Ons uitgangspunt is ‘Niet kappen, tenzij’. We zetten in op behoud van bomen. Zo kijken we eerst of er alternatieven zijn voor het kappen van bomen zoals het nemen van extra onderhoudsmaatregelen (bijvoorbeeld snoeien). Pas als er geen andere mogelijkheid is, gaan we over tot het kappen van een boom.

Na de eerste inspectie van 2019 hebben we op basis van het advies van Terra Nostra 1.581 bomen gesnoeid. Het gaat om bomen met afgestorven takken dikker dan 4 cm en langer dan 1 meter. Daarnaast is een vervangingsadvies uitgebracht voor 45 essen op basis van voorselectie. Omdat bladval zowel door ziekte als door droogtestress kan worden veroorzaakt en de mate van ontbladering tussen inspectiemomenten hierdoor sterk kan verschillen, zijn de 45 te kappen bomen in mei 2020 opnieuw beoordeeld. Dit omdat we zuinig zijn op onze bomen en we zeker willen weten of kap de juiste beheermaatregel is. Per boom is bepaald of op basis van de actuele ontbladering en gevaarstelling het behoud van de boom alsnog acceptabel is. Ook is de inzetbaarheid van snoei als alternatief voor kap en de mate van eventuele secundaire aantastingen (door schimmels en zwammen) daarin meegenomen. Op basis van de hercontrole komt Terra Nostra tot het volgende eindadvies voor de 45 essen:

- kappen: 20 stuks
- kandelaberen¹: 5 stuks
- snoeien: 6 stuks
- geen actie: 14 stuks

Naast de hercontrole van de 45 essen is door Terra Nostra in maart 2020 een nader onderzoek uitgevoerd bij 63 essen omdat deze naast de essentaksterfte ook een andere schimmelaantasting bleken te hebben. Op basis van dit onderzoek is voor 5 essen vervanging geadviseerd. Dit brengt het totaal aantal te kappen essen op 25 stuks in 2020. Alle te kappen, te snoeien en te inspecteren essen staan op locaties met een hoog tot matig risico. Wij vinden het daarom belangrijk om deze beheermaatregelen uit te voeren omdat takken op of (zeer) dicht bij betreden gebied kunnen vallen.

Uitvoering beheermaatregelen

Voorafgaand aan de kap van de bomen zullen we onderzoeken of in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde planten of (verblijfplaatsen van) dieren in het geding zijn. Indien nodig geven we opdracht voor een

---

¹ Dit is een snoeitechniek, waarbij de takken van een boom worden afgezaagd waardoor de boom het uiterlijk van een kandelaar krijgt.

vervolgonderzoek en vragen we een ontheffing aan. In het kader van de ontheffing kan het nodig zijn om maatregelen te treffen om schade aan soorten zoveel mogelijk te voorkomen, te verzachten en te compenseren. Een voorbeeld is het laten staan van de stam in plaats van de boom volledig te kappen. Het onderzoek naar de gevolgen van kap voor beschermde planten en dieren neemt enige tijd in beslag. Omdat sprake is van een verhoogd veiligheidsrisico, maar er geen acuut gevaar is, zullen we de reguliere vergunningprocedure doorlopen (geen noodkap). In week 51 zullen we een kapvergunning aanvragen voor het kappen van 25 bomen en het kandelaberen van 5 bomen. De locaties van de te kappen bomen zullen worden aangegeven op de gemeentelijke digitale bomenkaart. We streven ernaar om alle essen voor het broedseizoen in 2021 te hebben gekapt. In de tussentijd houden wij de te kappen bomen goed in de gaten zodat we het risico op het ontstaan van schade of letsel bij een vallende tak of boom minimaliseren.

Herplant

Voor elke gekapte boom zullen we een nieuwe boom planten. Op sommige locaties is niet genoeg (ondergrondse) ruimte om een nieuwe boom op dezelfde plek terug te planten. We zullen dan kijken of herplant dichtbij de locatie mogelijk is. Zo niet dan zullen we elders binnen onze gemeente een vervangende boom planten. Het vervangen van de essen wordt betaald uit het investeringsbudget voor vervanging van bomen.

Vervolg

Afgelopen zomer zijn alle essen opnieuw geïnspecteerd. Volgens het protocol zullen we volgend voorjaar in mei-juni de eindbeoordeling van deze inspectie uitvoeren en de beheermaatregelen voor 2021 bepalen. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, zullen wij u daarover opnieuw informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.